

Podgórkki.

Wieś bajkowo - rowerowa

Na rzecz poszukiwań tematu rozwojowego Podgórek, sporządzono mapę zasobów wsi. Powstawała ona w trakcie wypraw badawczych realizowanych w listopadzie 2005 oraz poprzez badania w działaniu prowadzone w trakcie plenerów artystycznych w styczniu i czerwcu 2005.

Badaniom towarzyszyło podejście doceniające, zwracano zatem uwagę na zasoby z zakresu kapitału przyrodniczego, społecznego, ludzkiego i dziedzictwa kulturowego, które czynią Podgórkki miejscem szczególnym i mogą przez to stanowić podstawę dla określenia tematu specjalizacji wsi.

1. Mapa zasobów wsi

1.1. Szczególne miejsca, elementy krajobrazu

- **Park pałacowy**

Pałac w Podgórkach pochodzi z XIX wieku, obecnie mieści się w nim Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Pałac otoczony jest dobrze zachowanym parkiem. Skrajem parku prowadzi aleja grabowa. Charakterystycznymi punktami są w nim: dagleżja – najwyższe drzewo w okolicy, wzgórze porośnięte dębami oraz dawne stawy pałacowe. W jednym ze stawów, według legendy, zatonął wraz z powozem dziedzic z pałacu.

- **Odkrywka żwiru**

Do nie dawna czynna kopalnia żwiru położona jest w lesie, tuż za granicami parku. Jest to popularne miejsce zabaw dzieci z Podgórek.

- **Las otaczający Podgórkki**

W lesie otaczającym wieś jest wiele malowniczych traktów, strumieni i biotopów. Las położony jest bardzo blisko wsi i pałacu. Jest to przestrzeń wykorzystywana do działań twórczych podczas plenerów artystycznych.

- **Cmentarz poniemiecki**

Dawni właściciele pałacu w Podgórkach pochowani są na cmentarzu położonym przy wjeździe do wsi od strony lasu. W jednej z mogił pochowany jest dziedzic z pałacu w Podgórkach, który zginął w Afryce, podczas safari. Cmentarz porośnięty jest zaroślami.

- **Kościół w Podgórkach**

Charakterystycznymi elementami kościoła w Podgórkach są koła młyńskie wmurowane w jego portal oraz kamienny krzyż stojący za kościołem. Koła młyńskie, według miejscowych podań, zostały tu przytoczone przez pątników z odległych stron.

- **Droga z pałacu do kościoła**

Droga przecina niewielką dolinkę biegnącą wzdłuż wsi. Po obu jej stronach rosną świerki. Miejsce to jest zaciszne, malownicze ... bajkowe

- **Boisko**

Boisko do piłki nożnej znajduje się przy wjeździe do wsi od strony lasu, na niewielkim wzniesieniu.

- **Łąka Elfów**

„Łąka Elfów” to nazwa stworzona przez uczestników warsztatów artystycznych, która przyjęła się wśród dzieci z Podgórek. Leży nieopodal wsi, przy drodze prowadzącej na pola. Jest to duże pastwisko otoczone ze wszystkich stron drzewami i zaroślami. Wyniesienie terenu z jednej strony polany tworzy naturalną scenę. Miejsce to zostało już wykorzystane do plenerowego przedstawienia teatralnego „Historia Białej Damy”.

- **Niezwykłe drzewa**

Istotnymi elementami krajobrazu Podgórek są charakterystyczne drzewa. Pierwsze z nich to daglezyja – drzewo najwyższe w całym parku. Przez uczestników plenerów artystycznych została ona nazwana „Drzewem Zmysłów” i jako takie była wykorzystana w przedstawieniu „O powstaniu Podgórek”, którego uczestnicy zwracali się do niej słowami „drzewo zmysłów, daj nam pomysłów !!!”. Drugie ważne drzewo znajduje się w pobliżu sklepu. Jest to wielki dąb, pomnik przyrody. Prowadzącą do parku aleję tworzą graby. Droga ta została nazwana „Aleją Białej Damy”. Podczas plenerów realizowane są na niej działania artystyczne.

- **Zabudowania po PGR**

W skład zabudowań pozostałych po dawnym PGR wchodzi zabytkowa stajnia i obora powstałe w XIX wieku oraz garaże i jałownik zbudowane po 1945 roku. Budynki te okalają wielki wybetonowany plac. Plac, wraz z zabudowaniami, w 2005 roku przeszedł na własność Ośrodka Szkolno Wychowawczego.

Miejsce to nie dodaje uroku krajobrazowi wsi, ale stanowi ciekawą przestrzeń dla działań artystycznych. Podczas plenerów w dawnej oborze odbywają się przedstawienia teatru cieni, a na placu manewrowym powstają instalacje. Pomieszczenia w budynkach dawnego PGR wykorzystuje się również jako pracownię ceramiczną.

- **Pałac**

Pałac w Podgórkach pochodzi z końca XIX wieku. Przed wojną mieszkali w nim niemieccy właściciele ziemscy. Po wojnie gospodarzem był ośrodek rolny, później Zakłady Porcelany Stołowej z Jaworzyny Śląskiej. W 1968 r. przeznaczono go na placówkę dydaktyczno - opiekuńczo - wychowawczą. Ze względu na malownicze otoczenie pałac był przed wojną miejscem spotkań artystów malarzy. Do tej tradycji powrócono w 2000 roku – od tego czasu w pałacu organizowane są corocznie plenery artystyczne.

Z pałacem związana jest legenda o Białej Damie. Ostatnia dziedziczka pałacu w Podgórkach miała według niej popełnić samobójstwo, którego

przyczyną była nieszczęśliwa miłość. Zakochała się ze wzajemnością w młodzieńcu z sąsiedniego Ostrowca. Na ich związek nie chcieli się jednak zgodzić rodzice. Białą Damę można spotkać w księżycowe noce, jak przechadza się po pałacu, jako zjawa w białej sukni (zwłaszcza w czwartki)... Legenda ta jest inspiracją do przedstawień wystawianych w Podgórkach corocznie na zakończenie plenerów artystycznych. Ma ona znaczenie dla poszukiwań kierunku specjalizacji wsi – wiąże się z tematyką baśni i legend.

1.2. Ludzie i umiejętności (kapitał ludzki)

Doceniający charakter badań potencjału rozwojowego Podgórek, sprawił, że analizując poziom wiedzy i umiejętności mieszkańców wsi, skupiono się na wiedzy nieformalnej i ukrytej.

- **Grzyby i jagody**

Większość mieszkańców wsi trudni się zbieraniem runa leśnego. Wdrażając się w to zajęcie od dziecka, posiadają szeroką wiedzę o gatunkach i miejscach występowania grzybów i jagód.

- **Rowery**

Dla mieszkańców Podgórek rower jest podstawowym środkiem komunikacji w obrębie wsi i najbliższej okolicy. Wielu mieszkańców posiada więc umiejętności związane z konserwacją i naprawą rowerów.

- **Praca w lesie**

Podstawowym zajęciem dla wielu mieszkańców wsi jest praca w lesie – przy wyrębie i pielęgnacji drzew i sadzeniu szkółek. Dzięki temu posiadają oni wiedzę z zakresu leśnictwa i umiejętności obsługi narzędzi.

- **Rolnicy**

Część mieszkańców Podgórek stanowią rolnicy. Grupa ta dysponuje wiedzą z zakresu uprawy ziemi oraz hodowli (krowy, świnie, kozy, króliki, kury).

- **Gospodynie**

Zajęciem większości kobiet w Podgórkach jest prowadzenie gospodarstwa domowego. Ich umiejętności z tym związane dotyczą m. in.: gotowania i opieki nad dziećmi (większość rodzin jest wielodzietna).

- **Kwiaty**

Kilka kobiet z Podgórek pracowało w firmie z Karwic produkującej kompozycje kwiatowe. Nabyły tam umiejętności układania kwiatów.

- **Pracownicy OSW**

Dzięki zaangażowaniu ośrodka w sprawy rozwoju wsi można uznać, że osoby zatrudnione w OSW stanowią kapitał ludzki społeczności. Ośrodek zatrudnia obecnie 19 nauczycieli i wychowawców, w większości posiadają oni wykształcenie wyższe w zakresie pedagogiki specjalnej.

1.3 Przestrzeń społeczna

Na wstępnym etapie badań, podczas pierwszego rekonesansu i w trakcie kolejnych cykli badania w działaniu, zbierano informacje o społeczności lokalnej Podgórek. Analizowano czynniki mogące mieć znaczenie dla procesu aktywizacji społeczności lokalnej.

- **Osadnicy**

Większość obecnych mieszkańców Podgórek to osadnicy przybyli tu w latach 1960 – 1975, kiedy intensywnie rozwijał się PGR. Najczęściej przyjeżdżali oni z regionów, które były w tym czasie przeludnione i stosunkowo biedne: województwo kieleckie, łódzkie i lubelskie.

Fakt, że osadnicy pochodzili z różnych regionów spowodował, że integracja nowo powstałej społeczności oznaczała zarazem przerwanie transmisji kulturowej. Do Podgórek przybywali w tym czasie głównie ludzie młodzi, brakowało osób starszych, które zapewniły by ciągłość tradycji.

- **Wspólne rowery**

Społeczność jest w zasadzie zintegrowana. O wzajemnym zaufaniu wśród mieszkańców świadczą takie zjawiska jak: wspólne użytkowanie rowerów (rowery pozostawione n.p. pod sklepem są pożyczane bez wiedzy właścicieli, lecz zawsze wracają na miejsce), wspólna opieka nad dziećmi (podczas warsztatów zauważono, że młodzież opiekuje się najmłodszymi dziećmi, niezależnie od tego, czy są one członkami tej samej rodziny).

- **Wieś a PGR**

Część mieszkańców Podgórek stanowią byli pracownicy PGR, a część to samodzielni gospodarze. Społeczność jest wyraźnie podzielona na linii wieś – PGR. Widać to również w krajobrazie: część wsi zamieszkiwana przez byłych pracowników PGR ma drogę asfaltową, a część zajmowana przez gospodarzy – brukowaną. Z punktu widzenia aktywizacji społeczności lokalnej, podział ten ma znaczenie, jako potencjalne źródło konfliktów.

- **Wieś a pałac**

Średnie pokolenie mieszkańców Podgórek pamięta jeszcze, jak pałac (zajmowany wtedy i dziś przez Ośrodek Szkolno Wychowawczy) był miejscem spotkań i zabaw wiejskich. Po okresie izolacji od społeczności wsi pałac zaczyna znów pełnić taką rolę. Dzieje się tak dzięki działalności Stowarzyszenia Rozwoju Podgórek i w efekcie organizowanych w pałacu plenerów artystycznych. W pałacu organizowane są też zebrania związane z projektem tworzenia wsi tematycznej.

- **Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Podgórkach**

Ośrodek dla dzieci z lekkim upośledzeniem umysłowym powstał w 1968 roku. Od początku istnienia mieścił się w budynku pałacu, który był stopniowo adaptowany na potrzeby prowadzonych tam zajęć. Obecnie ośrodek dysponuje internatem i doskonale wyposażonymi pracownikami i salami dydaktycznymi.

W ramach swojej działalności ośrodek organizuje szereg aktywności istotnych z punktu widzenia poszukiwań tematu rozwojowego wsi. Od 2002 roku w letnim amfiteatrze odbywa się Przegląd Dziecięcych Zespołów

Teatralnych "Wiosna z bajką". Udział biorą w nim szkoły z całego województwa Zachodniopomorskiego. Od 2006 roku organizowane są konkursy bajkowe dla dzieci i młodzieży z placówek kształcenia specjalnego. W okresie przerwy wakacyjnej odbywają się tu również plenery artystyczne organizowane przez Koszalińskie Towarzystwo Społeczno Kulturalne we współpracy ze Stowarzyszeniem „Razem w Przyszłość” i OSW.

- **Stowarzyszenie Rozwoju SOSW i wsi Podgórki „Razem w Przyszłość”**

W marcu 2003 roku zostało założone Stowarzyszenie Rozwoju SOSW i Wsi Podgórki „Razem w Przyszłość”. Stowarzyszenie zrealizowało dotąd dwa projekty: w 2002 roku „Sen Nocy Letniej” a w 2004 roku „Kraina Baśni i Zabawy na Ruinach Pegeeru” finansowane przez Fundację Dzieci i Młodzieży oraz Polsko - Amerykańską Fundację Wolności. Dzięki pozyskanym funduszom wychowankowie Ośrodka oraz dzieci i młodzież z Podgórek nieodpłatnie uczestniczyły w plenerach artystycznych w okresie ferii i wakacji.

W listopadzie 2004 roku Starostwo Powiatowe w Sławnie przejęło od firmy „Agroterm” i przekazało w zarząd Ośrodka teren byłego PGR wraz z zabudowaniami. Stowarzyszenie otrzymało w użyczenie budynki obory, stróżówkę i garaż z przeznaczeniem na działalność statutową.

W 2005 roku Stowarzyszenie przystąpiło do Partnerstwa na Rzecz Rozwoju „Razem” realizującego Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.

2. Plenery artystyczne w Podgórkach

Plenery artystyczne w Podgórkach odbywają się od 2000 roku. Są to spotkania twórców z różnych dziedzin sztuki. Co roku uczestniczą w nich także dzieci i młodzież z Podgórek i okolicznych wsi. Do młodych uczestników plenerów adresowany jest program edukacji artystycznej. W jego skład wchodzi m.in. zajęcia ceramiczne, malarskie, kuglarskie, teatralne.

Z punktu widzenia zasobów wsi, plenery artystyczne można potraktować jako element kapitału społecznego. Dzięki nim wokół wsi powstał krąg osób, które chętnie włączają się w przedsięwzięcia realizowane w ramach tworzenia w Podgórkach wsi tematycznej. Dla rozwoju wsi znaczenie ma również fakt, że wypracowane podczas plenerów metody edukacji artystycznej i treningu kreatywności znajdują obecnie zastosowanie w ramach powstającej bajkowo – rowerowej oferty Podgórek.

2.1 Metodologia pracy

Metodologia edukacji artystycznej wypracowana podczas plenerów w Podgórkach opiera się na wykorzystaniu naturalnych skłonności dzieci do zabawy. Celem warsztatów artystycznych było rozwijanie kreatywności ich uczestników. Spotkania te były również eksperymentem pedagogicznym służącym poszukiwaniu najlepszych metod rozwijania inteligencji twórczej

młodych ludzi. Podczas realizacji działań warsztatowych przestrzegano następujących zasad:

- Nastawienie na proces twórczy – najważniejszy jest moment tworzenia a nie efekt końcowy.
- Zróżnicowane grupy uczestników – dzieci i młodzież w różnym wieku (8 – 18 lat), udział dzieci niepełnosprawnych i z różnych środowisk (ze wsi i z dużych miast).
- Działanie w perspektywie jednego dnia – scenariusze zajęć oparte na cyklu całodniowym (10 godzin pracy), kończące się codziennym pokazem – wernisażem dla mieszkańców wsi i innych uczestników warsztatów.

Nastawienie na proces twórczy pozwalało rozwijać ekspresję poprzez eksperymentowanie i popełnianie błędów. Dzięki przebywaniu w zróżnicowanych wiekowo i środowiskowo grupach dzieci mogły wymieniać doświadczenia życiowe i uczyły się od siebie nawzajem. Przyjęcie w działaniach perspektywy jednego dnia pomagało utrzymać atmosferę twórczego napięcia i mobilizowało zarówno uczestników działań jak i instruktorów do wyťažonej pracy. Codzienne prezentacje wyników warsztatów sprawiały, że plenery były wydarzeniem kulturalnym, w którym społeczność lokalna uczestniczyła przez cały tydzień.

W plenery zaangażowani byli specjaliści z wielu dziedzin sztuki m. in.: artyści malarze, muzycy, ceramicy, kuglarze, aktorzy. Eksperymentalny charakter warsztatów i towarzyszący im twórczy nastrój sprawiały, że również dla instruktorów były one źródłem inspiracji i ciekawym doświadczeniem. W prowadzeniu zajęć pomagali im młodzi asystenci – osoby, które brały udział we wcześniejszych edycjach plenerów. Ucząc innych rozwijali oni własne umiejętności twórcze i lidarskie.

Zajęcia artystyczne trwały cały dzień, często do późnych godzin nocnych. Dzięki temu dzieci utrzymywane były w twórczym napięciu i poczuciu przebywania w świecie sztuki i wyobraźni. Scenariusze zajęć nastawione były na działania skoncentrowane wokół jednego tematu z użyciem różnych materiałów lub wokół jednego materiału wykorzystywanego w wieloraki sposób. Do zajęć stosowano materiały tanie i ogólnodostępne, takie, z których dzieci wiejskie będą mogły korzystać po zakończeniu pleneru.

2.2 Aktywizacja społeczności poprzez sztukę

Plenery stały się ważnym kulturalnym wydarzeniem w życiu całej społeczności. Dzieci uczestniczące w działaniach artystycznych pełniły rolę mediatorów wobec dorosłych mieszkańców wsi. Zapraszały swoich rodziców na codzienne przedstawienia i wystawy prac, co sprawiało, że chętniej uczestniczyli oni w warsztatach i kursach organizowanych dla nich w ramach tworzenia wsi tematycznej. Wiele z osób, które brały udział w pierwszej edycji pleneru (czerwiec 2000), uczestniczyło także we wszystkich kolejnych, wchodząc z czasem w rolę asystentów współprowadzących zajęcia. Powstał

dzięki temu załóżek kadry dla powstającej wioski tematycznej. W plenerach uczestniczyło wiele osób z zewnątrz. Ich obecności w wiosce pozwalała niektórym mieszkańcom przełamać strach, lub wstyd przed obcymi, przyzwyczaić się do widoku inności tych, często dziwacznych, przybyszów. Dzięki gościnności OSW działania artystyczne, prowadzone w ramach plenerów, oraz wszystkie pokazy i wystawy dla mieszkańców wsi, odbywały się w pałacu. Pozwoliło to zbliżyć ośrodek do życia społecznego Podgórek i ułatwiło proces nadawania mu funkcji centrum rozwoju wsi.

3. Poszukiwanie tematu rozwojowego

Obserwacje poczynione w trakcie tworzenia mapy zasobów wsi dały podstawę do dyskusji nad określeniem tematu rozwojowego dla Podgórek. Przestrzenią poszukiwań tematu specjalizacji wsi były spotkania z mieszkańcami i zebrania wiejskie.

Przyjęto, że pomysł na rozwój Podgórek powinien:

- bazować na lokalnych zasobach (krajobraz, dziedzictwo kulturowe, umiejętności mieszkańców),
- wykorzystywać dotychczasowe działania (plenery artystyczne, przeglądy dziecięcych zespołów teatralnych),
- wskazywać kierunek adaptacji i wykorzystania budynków po byłym PGR.

Badania terenowe wskazały, że malownicza okolica Podgórek stwarza szerokie możliwości wykorzystania pod kątem specjalizacji wsi. Stanowią o tym: zróżnicowanie krajobrazu (las mieszany, liściasty, łąki, pozostałości założeń parkowych), i czystość krajobrazu (brak widocznych linii wysokiego napięcia, torów kolejowych, dużych dróg). Tereny wokół wsi uznano za dobre miejsce dla turystyki rowerowej. Za takim rozwiązaniem przemawiał również fakt, że rower jest dla mieszkańców podstawowym środkiem komunikacji i wielu z nich posiada umiejętności potrzebne do naprawy i konserwacji rowerów. Zwrócono również uwagę na możliwość wyznaczenia szlaku rowerowego z Podgórek do Paprot (wieś labiryntów) i Sierakowa (wioska hobbitów). Budynki po byłym PGR mogłyby być zaadoptowane na wypożyczalnię rowerów i warsztat.

Źródłem inspiracji dla tematu rozwojowego były również odbywające się w Podgórkach cyklicznie przeglądy dziecięcych zespołów teatralnych i plenery artystyczne. Wydarzeniom tym towarzyszył zawsze „bajkowy” nastrój, wypracowano w ich trakcie metody rozwijania kreatywności, a osoby uczestniczące w kolejnych edycjach zostały częściowo przygotowane do pełnienia roli instruktorów w tej dziedzinie. Stwarzało to podstawę dla planowania rozwoju Podgórek w oparciu o usługi edukacyjne związane z treningiem kreatywności i pedagogiką bajki. Wyznaczało to także kierunek adaptacji budynków byłego PGR na pracownie do prowadzenia warsztatów artystycznych.

Na tym etapie poszukiwań tematu rozwojowego powstało pytanie: który kierunek rozwoju przyjąć? Bajka czy rower? Próbę rozwiązania tego dylematu podjęto podczas tygodniowych warsztatów twórczych pod hasłem „bajkocykle”.

4. Bajkocykle

W dniach 19 – 26 sierpnia 2006 w Podgórkach odbyły się warsztaty bajkowo – rowerowe. Było to trzecie spotkanie w ramach Letniej Akademii Artystów Społecznych odbywającej się od początku sierpnia w miejscowościach objętych projektem tworzenia wsi tematycznych. Podobnie jak poprzednie edycje LAAS, warsztaty w Podgórkach miały na celu:

- uściślenie tematu rozwojowego wsi,
- przygotowanie i przetestowanie atrakcji wsi tematycznej,
- wdrożenie mieszkańców wsi do prowadzenia usług związanych z tematem rozwojowym.

Warsztaty były również okazją do spotkania osób zainteresowanych tematyką bajek i rowerów, lub procesem tworzenia wsi tematycznej. Na tym etapie poszukiwań tematu rozwojowego podjęta została próba połączenia przyjętych w wyniku wcześniejszych badań kierunków rozwoju Podgórek. Przed uczestnikami warsztatów postawiono pytanie: jak połączyć rower z bajką? Szukanie powiązań pomiędzy tymi pozornie odległymi zagadnieniami okazało się zadaniem twórczym i pobudzającym wyobraźnię.

4.1 Rowery z bajki rodem

W marcu 2006 roku odbyła się akcja „Uwolnij swój rower”. W ramach akcji mieszkańcy Koszalina mogli się pozbyć nieużywanych rowerów i zbędnych części, na rzecz powstającej w Podgórkach wypożyczalni rowerów. Osoby, które zdecydowały się wesprzeć akcję, zostały honorowymi członkami Podgóreckiej Grupy Rowerowej „Pod Górkę” i otrzymały prawo darmowego korzystania z wypożyczalni. Uczestnicy warsztatów „Bajkocykle” i młodzież z Podgórek remontowali zebrane w ten sposób rowery ucząc się przy tym ich obsługi i konserwacji. Z części rowerowych składano też eksperymentalne konstrukcje – instalacje rowerowe. Wypożyczalnia rowerów została w ten sposób wyposażona w około 20 rowerów i dodatkowe atrakcje w postaci rowerów piętrowych (tallbike), tandemów i rowerów z różnych bajek – piernikowy rower Baby Jagi, rower czarnoksiężnika, rower Tomcia Palucha i rowery dla wrózek...

4.2 Bajkowa ścieżka rowerowa

W trakcie warsztatów „Bajkocykle” Wyznaczono ścieżkę rowerową z Podgórek do Paprot. Droga zaczyna się w parku w Podgórkach i biegnie wzdłuż doliny rzeki Grabowej. Trasę wybrano tak, aby umożliwiała organizowanie rajdów na orientację i gier terenowych opartych o fabuły zaczerpnięte z bajek.

Jedną z atrakcji kończącego warsztaty festynu, była wyprawa bajkową ścieżką rowerową do Paprot (wieś labiryntów), gdzie dla cyklistów zostały przygotowane labiryntowe gry i zabawy. Przejazd ten był prapremierą trasy. Dzięki tej próbie zebrano informacje potrzebne do udoskonalenia trasy i dopracowania bajkowych gier i zabaw, które będą się odbywały po drodze. Gry i zabawy zostaną wykorzystane w działaniach edukacyjnych i terapeutycznych (terapia bajką).

4.3 Bajkowe gospodarstwa edukacyjne

W trakcie badań poprzedzających działania mające na celu utworzenie w Podgórkach wsi tematycznej, poszukiwano gospodarstw, których właściciele będą skłonni udostępnić swoje podwórka, nieużywane stodoły i obory na rzecz planowanych usług turystyczno – edukacyjnych. Badania służyły też sprawdzeniu, na ile sami mieszkańcy wsi są chętni podjąć się organizacji takich usług. Zebrany wtedy materiał został zrewidowany i wzbogacony poprzez badania w działaniu prowadzone w tym zakresie podczas warsztatów „Bajkocykle”.

- **„Gospodarstwo Hanka i Rumcajsa”**

Uczestnicy warsztatów, wraz z mieszkańcami jednego z gospodarstw, zaaranżowali ich obejście na „Gospodarstwo Hanka i Rumcajsa”. Gospodarstwo położone jest na skraju wsi, w pobliżu kościoła i graniczy z lasem. Podczas festynu, na niewielkim podwórku goście mogli sprawdzić swoje zbrojeckie umiejętności strzelając z wiatrówki, rzucając w dal drewnianym pniem itp. „Próba na zbója” dowodził sam Rumcajs (w tej roli wystąpił syn gospodarza, później funkcje tę przejął jego ojciec – posiadacz najdłuższej brody w okolicy...). Dla gości zainteresowanych kobiecą stroną zbrojeckiego fachu, urządzono warsztaty z lepienia pierogów ze śliwkami. Instruktorem była Hanka, żona zbója Rumcajsa (gospodyni). Dla najodważniejszych zbrojów czekała nie lada atrakcja – mogli oddać strzał z prawdziwego, zbrojeckiego garłacza (pistoletu nabijanego od lufy).

Eksperyment, jakim było otwarcie „Gospodarstwa Hanka i Rumcajsa” w czasie festynu wskazał, że takie usługi mogą znaleźć odbiorców zarówno wśród dzieci (bajkowe gry i zabawy) jak i wśród dorosłych („Przygody Zbója Rumcajsa” to klasyczna czechosłowacka kreskówka, emitowana w czasach dzieciństwa osób wkraczających teraz w dorosłość). Odwołanie się do tego typu bajki stwarza też wiele możliwości rozwijania atrakcji gospodarstwa: przeglądy filmów o Rumcajsie, muzeum dobranocek, mini studio filmowe do nagrywania własnych bajek...

- **Gra „Dwie Wieże”**

Łąka przylegająca do jednego z gospodarstw położonych w centrum wsi, stała się na czas festynu przestrzenią gry terenowej p.n. „Dwie Wieże”. Uczestnicy zostali podzieleni na dwie grupy, ich zadaniem było zdobycie flagi, którą każda z drużyn miała ukrytą w strzeżonej bazie. Taktyka gry wymagała

podziału zadań pomiędzy graczy, dzięki czemu tego typu zabawy rozwijają umiejętności współpracy w zespole.

Scenariusz gry został opracowany przez uczestników warsztatów, a w przeprowadzeniu zabawy podczas festynu pomagali właściciele gospodarstwa. Było to dla nich szkolenie w działaniu dotyczące świadczenia tego typu usług, w ramach powstającej oferty wsi tematycznej. Korzystając z przygotowanych scenariuszy, będą oni mogli samodzielnie prowadzić takie usługi, wykorzystując do tego łąkę i zabudowania gospodarstwa.

5. Wieś bajkowo – rowerowa

Badania w działaniu prowadzone podczas warsztatów „Bajkocykle” wskazały, że kierunkiem rozwojowym Podgórek może być temat bajek i baśni. W połączeniu z działaniami artystycznymi stwarza on pole do organizacji usług związanych z twórczością i rozwojem kreatywności. Równie istotna dla rozwoju wsi może stać się turystyka rowerowa. Pozwala ona wykorzystać walory przyrodnicze i krajobrazowe Podgórek, a teren byłego PGR może stanowić dla niej zaplecze. Połączenia między tematem bajki i rowerami stwarzają „twórcze napięcie” i inspirację dla tworzenia oferty turystyczno – edukacyjnej. Może to uczynić „wieś bajkowo – rowerową” miejscem wyjątkowym w skali świata.

Wśród mieszkańców Podgórek, proces osvajania się z tematem rozwojowym wsi, następuje stopniowo i powoli. Część z nich (członkowie Stowarzyszenia „Razem w Przyszłość”) brała udział w jego poszukiwaniu, poprzez udział w poświęconych temu zebraniach wiejskich i badaniach. Inni przyłączyli się dopiero do konkretnych prac nad przygotowaniem atrakcji na festyn „Bajkocykle”. Dali oni przykład dla tych, którzy na początku sceptyczni, przekonali się, że „to nie tylko gadanina”. Wielu z pośród mieszkańców, którzy wyrażają chęć przyłączenia się do tworzenia wsi bajkowo – rowerowej, przyznaje się do związanych z tym obaw: boją się ośmieszenia w oczach sąsiadów, nie chcą się wychylać... Tworzenie wsi tematycznej wymaga umiejętności eksperymentowania i podejmowania ryzyka, uruchamia więc proces przemian, w wyniku którego w społeczności zaczynają być promowane postawy twórcze i kreatywne.

Piotr Idziak